

Áno alebo nie?

Sv. prijímanie rozvedených a znovu zosobášených.
Yes or no? Comunion divorced and re-married.

Mons. Prof. JCDr. Anton Fabian, PhD

Abstrakt

V článku je analyzovaná téma prijímania Eucharistie rozvedenými a znovu zosobášenými. Kardinál Walter Kasper a jeho sympatizanti zastávajú názor, že by to bolo možné. Oproti tomu kardinál Carlo Caffara, Walter Brandmüller a Gerhard Ludwig Müller popisujú argumenty, pre ktoré to možné nie je. Téma je otvorená a dozrieva.

Abstract

The article discusses the theme of communion the Eucharist, divorced and re-married. Cardinal Walter Kasper and his sympathizers, they are of the opinion that is possible. Cardinal Carlo Caffara, Walter Brandmüller and Gerhard Ludwig Müller, describe arguments for which it is not possible. The theme is open and mature.

Kľúčové slová

Eucharistia, prijímanie, rozvod, druhý sobáš

Keywords

Eucharist, communion, divorce, re-marriage.

Úvod

Medzi živé témy ostaných rokov v Katolíckej Cirkvi - aj XIV. riadnej biskupskej synody v Ríme v októbri 2015 - patrí diskusia ohľadom prijímania Eucharistie rozvedenými a znovu zosobášenými. Medzi kardinálov, ktorí zastávajú názor, že by to bolo možné, patrí Walter Kasper, bývalý prezident Pápežskej rady pre podporu jednoty kresťanov, predtým dekan Teologickej fakulty v Münsteri a Tübingene, ktorý vydal knihu: Evanjelium rodiny. Jeho sympatizantmi sú aj emeritný pápež Benedikt XVI. a súčasný František. Opačné názory zastávajú kardinál Carlo Caffara, predtým prezident Pápežského inštitútu Jána Pavla II. pre štúdium manželstva a rodiny, Walter Brandmüller bývalý predseda Pápežského výboru historických vied a Gerhard Ludwig Müller, prefekt Kongregácie pre náuku viery.

1. Akribia a oikonomia

Kasperov návrh sa v istom zmysle dá prirovnať k riešeniu Mojžiša v Starom Zákone, čiže ide o výnimku, ak sú splnené podmienky:

- a) rozvedený a znovuzosobášený ľutuje, že v prvom manželstve zlyhal
- b) záväzky z prvého manželstva sú vysporiadané (výživné)
- c) návrat nie je možný
- d) nemôže zrušiť záväzky druhého manželstva bez novej viny

e) usiluje sa žiť z viery, tak vychováva deti, túži po sviatostiach. ¹

Výnimka sa zakladá na pastoračnom princípe, v gréčtine označovanom slovami: akríbia a oikonomia. Akríbia znamená presné dodržiavanie kánonov, oikonomia – obchádzanie kánonov v záujme vyššieho účelu (Ježiš a sobota, pôstna disciplína). Ide o vernosť duchu, nielen litere zákona. Po grécky zákon je nomos a tento koreň je prítomný aj v slove eko – nomia, ktoré znamená správu, hospodára, ktorý správne a spravodlivo rozdeľuje majetok domácnosti jednotlivým členom. Cirkev teda uplaňuje akríbiu alebo ekonomiu – podľa toho, čo slúži k spásu. Láskyplne sa stará aj o tých členov, ktorí porušili jej príkazy. Uplatňovanie ekonomie neznamená automaticky zrušenie akríbie. Ekonomia je v tomto prípade mimoriadny liečivý prostriedok. Prekračuje v sviatostnom živote pevné cirkevnoprávne hranice akríbie.²

2. Prax pravoslávnej cirkvi

Iné riešenie vidno v praxi Pravoslávnej cirkvi. Tam sa prijíma civilný rozvod a kompetentná hierarchia vlastnej cirkvi ho môže schváliť, čiže manželský zväzok je rozviazaný. Výrok: „Čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje“ (Mt 19, 6) pravoslávna cirkev interpretuje ako morálny príkaz, ktorý hriešny človek vo väčšine dodržiava, ale niekto ho prestúpi. Cudzoložstvo manželky bolo považované za ťažký hriech proti manželskému zväzku, a to sa vo všeobecnosti u prvých kresťanov považovalo za dostatočný dôvod na porušenie jednoty a na oddelenie manželov.³

3. Lapsí – padlí - prenasledovanie

Kasper sa opiera aj o prax pokánia v súvislosti s lapsí – padlých. Za cisára Décia (249) bolo veľké prenasledovanie kresťanov, keďže Décius považoval kresťanstvo za najnebezpečnejšie pre štát. Preto každý, ženy i deti, musel obetovať bohom. Medzi mučenými kresťanmi v Ríme, Alexandrii, Smyrne, Kartágu niektorí odpadli od viery. Po smrti Decia sa títo odpadlíci (lapsí) chceli vrátiť do Cirkvi. Proti tomu bol najmä biskup Cyprián, vychádzajúc z toho, že nie je možné ich znovu prijať do Cirkvi, keď raz zapreli svoj krst. Ale synoda v Kartágu a pápež Kornélius učili, že všetci odpadlíci, pokiaľ úprimne konajú pokánie, môžu byť pripustení k sviatostiam. Veľkosť trestu mala byť podmienená veľkosťou previnenia. Teda Cirkev vytvorila kánonickú prax pokánia ako druhý krst nie vodou, ale slzami pokánia. Preto sa po istom čase mohli zúčastňovať na Eucharistii.⁴

Walter Kasper predložil návrh „obdobia pokánia“ pre rozvedených a znovuzosobášených, po ktorom by znovu mohli prijímať sviatosti v Cirkvi. Proti tomuto názoru možno však iní namietajú, že lapsí zapreli svoj krst jedenkrát, svoj skutok oľutovali. Rozvedení a znovuzosobášení žijú stále na spôsob manželstva v neregulárnej situácii. Problémom nie je len zlyhanie v predošlom manželstve, ale momentálny stav ťažkého hriechu.

4. Duchovné prijímanie

---

¹ KASPER, W.: Evanjelium rodiny. Prejav pred konzistóriom. Trnava : Dobrá kniha 2015.

² BARTHOLOMAIOS I.: Akríbia a oikonomia. Prejav pri príležitosti udelenia čestného doktorátu na Viedenskej univerzite 16. júna 2004.

³ VASIL, C.: Odlúčenie, rozviazanie manželského zväzku, rozvod, nový sobáš. Teologický a praktický postoj pravoslávnych cirkví a orientácie pre katolícku prax. In: Vytrvať v Kristovej pravde. Kežmarok : Kanet 2015, s. 79.

⁴ ŠPIRKO, J.: Cirkevné dejiny. Martin : Neografia 1943, s. 61.

Iný Kasperov návrh vychádza z posunu od duchovného svätého prijímania k možnému fyzickému. Benedikt XVI. na Medzinárodnom kongrese rodín v Miláne 2012 povedal: „Nie všetci, ktorí prídu na omšu, môžu ísť na tejto omši na sväté prijímanie, ale každý môže prijať tzv. „duchovné sväté prijímanie“ ako úkon úcty, ktorý spája človeka s dynamikou sebadarovania, ktorá sa slávi na omši. Sv. Terézia z Avily napísala: „Keď neprijímaš hostiu a nie si prítomný na omši, môžeš dostať duchovné sväté prijímanie, ktoré je najprospešnejším úkonom; skrze neho bude na teba hojne vyliata Božia láska.“ My všetci sme určitým spôsobom zjednotení Duchom Svätým. Tí, ktorí nemôžu ísť na sväté prijímanie, môžu v svojom srdci vyjadriť úprimnú túžbu prijať ho a spojiť seba a utrpenie tej chvíle s obetou Ježiša Krista.“⁵

K tomu Walter Kasper dodáva: „Veď kto prijíma duchovné prijímanie, je jedno s Ježišom Kristom; ako môže byť v rozpore s Kristovým prikázáním? Prečo nemôže prijať aj sviatostne?“ Toto by nebola cesta pre masy, ale úzka cesta pre jednotlivcov, ktorí majú úprimný záujem o sviatosti.

K tomu ešte jedna poznámka: kto je na omši a počúva čítania, evanjelium, homíliu, stretáva sa s Kristom v znaku slova. Prijíma Krista zo stola slova (SC 48) prostredníctvom sluchu a rozumu. Ten istý Kristus je v znaku chleba ponúkaný zo stola obety a človek ho prijíma skrze jazyk. V slovách Biblie nie je menej Ježiša ako v prijímaní, ani v znaku chleba nie je kvalitnejší Ježiš než bol v slovách Písma. Ak teda môže rozvedený a znovazosobášený prijímať v znaku slova, prečo nie v znaku chleba?

5. Dôvody proti

Proti tomu niektorí namietajú, že v takom prípade sa trhá pastoračná prax od doktríny (dogmatiky) a slávenia (liturgiky). Posúva sa duchovné prijímanie z roviny duchovnej do roviny reálnej, fyzickej. Znak slova je nehmatateľný, znak chleba je hmatateľný. Gerhard Ludwig Müller pripomína, že čo Cirkev verí, to sa modlí (liturgia) a aj pastoračne pôsobí. Zmena v pastoračnej praxi by sa dotkla aj doktrinálnej oblasti a naopak. Lenže teológia nemôže byť oddelená od pastoračnej činnosti. Protirečenie pastorálnej a doktrinálnej viery je falošná dichotómia.⁶

Carlo Caffara svoj argument proti prijímaniu rozvedených a znova zosobášených zakladá na fakte nerozlučiteľnosti, ktorú potvrdil Ježiš Kristus (Mt 19, 1-9) a príkazom apoštola Pavla o hodnom prijímaní eucharistie (1 Kor 11,28). Jeho druhý dôvod je, že prijímaním fakticky sa uznáva druhý zväzok ako legitímny. To protirečí náuke Cirkvi o tom, že praktizovanie sexuality je hodné ľudskej osoby len v rámci manželského zväzku.

Kardinál Brandmüller vymenoval mnoho prípadov z dejín Cirkvi, kedy musela odolávať tlakom na rozlučiteľnosť manželstva. Najvypuklejšie azda v časoch Henricha VIII. v Anglicku (1491-1547). Pretože vtedajší pápež Klement VII. odmietol vyhlásiť neplatnosť jeho manželstva s Katarínou Aragóňskou, kráľ supremačným aktom seba povýšil za hlavu Cirkvi v Anglicku a zaviedol anglikánsku cirkev. Pre tento úkon bolo mnoho ľudí väznených, prenasledovaných aj umučených, napr. Tomáš Morus. Cirkev tento tlak ustála.

---

⁵ BENEDIKT XVI.: Eucharistia – spoločenstvo s Kristom i medzi sebou. In: <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-vatikanskych-uradov/c/50>. Dublin : Medzinárodný eucharistický kongres 2012.

⁶ PENTIN, E.: Cardinal Muller discusses divorced remarried reception of communion. National catholic register, On line 3.4. 2014. <http://www.ncregister.com/daily-news>.

Tento tlak na Cirkev prežívame aj dnes, lenže keby bolo povolené prijímanie rozvedených a znova zosobášených, potom by sa museli povoliť aj voľné zväzky na spôsob manželstva. Ak by sa Cirkev prispôbovala „tvrdosti srdca“ dnešnej doby, nesklzla by na úroveň ľudskej inštitúcie, ktorá plní prania svojich veriacich? ⁷

Nie je dôležitejšie pastorálnym poradenstvom pomáhať manželom, aby dozrievali v láske aj ľudskejšie? Aby z „mäkkej“ kvality vzťahov, ktoré charakterizujú: romantická láska, dôvera, vernosť, úprimnosť postúpili k „tvrdej“ (pevnej) kvalite: ohľaduplnosť, ochota ku kompromisu, porozumenie, schopnosť viesť rozhovor. ⁸ Na tejto ceste nebude rásť počet rozvodov a nevydarených manželstiev.

Záver

Nie je teda možné dať jednoznačnú odpoveď na otázku, či môžu, alebo nemôžu rozvedení a znova zosobášení prijímať Eucharistiu v Katolíckej Cirkvi. Keď niet riešenie, treba zachovať doteraz platnú prax a počkať, ako sa veci vykryštalizujú a čo život prinesie v budúcnosti.

Bibliografia

- BARTHOLOMAIOS I.: Akribia a oikonomia. Prejav pri príležitosti udelenia čestného doktorátu na Viedenskej univerzite 16. júna 2004.
- BENEDIKT XVI.: Eucharistia – spoločenstvo s Kristom i medzi sebou. In: <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-vatikanskych-uradov/c/50>. Dublin : Medzinárodný eucharistický kongres 2012.
- KASPER, W.: Evanjelium rodiny. Prejav pred konzistóriom. Trnava : Dobrá kniha 2015.
- OBUŠEKOVÁ, D.: Argumenty pre a proti prijímaniu Eucharistie rozvedenými a znova zosobášenými. Teologické možnosti a ich využitie v katechéze špeciálnych skupín. In: Nové horizonty. Časopis pre teológiu, kultúru a spoločnosť, roč. X, 2016, č. 1. str.18-22.
- PENTIN, E.: Cardinal Muller discusses divorced remarried reception of communion. National catholic register, On line 3.4. 2014. <http://www.ncregister.com/daily-news>.
- ŠPIRKO, J.: Cirkevné dejiny. Martin : Neografia 1943, s. 61.
- VASIĽ, C.: Odlúčenie, rozviazanie manželského zväzku, rozvod, nový sobáš. Teologický a praktický postoj pravoslávnych cirkví a orientácie pre katolícku prax. In: Vytrvať v Kristovej pravde. Kežmarok : Kanet 2015, s. 79.
- ZULEHNER, P.M.: Papež František a jeho reforma cirkve. Praha : Vyšehrad 2016, s. 135.

Údaje o autorovi

Mons. Prof. ThDr. JCDr. Anton Fabian, PhD prednáša v Košiciach pastorálnu teológiu, homileтику, rétoriku, históriu sociálnej práce. Publikoval teoretické i praktické pojednania o evanjelizácii v súčasnom svete. V ostatnom čase vydal Vydarený život I. II. III; Studňa a pavučina A, B, C. fabian.ant50@gmail.com

---

⁷ OBUŠEKOVÁ, D.: Argumenty pre a proti prijímaniu Eucharistie rozvedenými a znova zosobášenými. Teologické možnosti a ich využitie v katechéze špeciálnych skupín. In: Nové horizonty. Časopis pre teológiu, kultúru a spoločnosť, roč. X, 2016, č. 1. str.18-22.

⁸ ZULEHNER, P.M.: Papež František a jeho reforma cirkve. Praha : Vyšehrad 2016, s. 135.